

Bankasýsla ríkisins
Lárus L. Blöndal, stjórnarformaður
Borgartúni 3
105 Reykjavík

Reykjavík, 19. febrúar 2019

Efni: Svar við bréfi Bankasýslu ríkisins frá 12. febrúar 2019

Vísað er til bréfs Bankasýslu ríkisins, dags 12. febrúar sl., þar sem óskað er eftir tilteknum upplýsingum frá bankaráði Landsbankans um laun bankastjóra.

Í bréfinu er óskað eftir upplýsingum um þrjú nánar tilgreind atriði. Með bréfi, dags. 15. febrúar sl., óskaði Bankasýsla ríkisins eftir því að Landsbankinn hefði við undirbúning svara við upplýsingabeidninni hliðsjón af bréfi sem stofnuninni barst frá fjármála- og efnahagsráðherra, dags. 12. febrúar sl.

Svör bankans við þeim þremur atriðum sem óskað er upplýsinga um í bréfi Bankasýslu ríkisins frá 12. febrúar sl. fara hér á eftir. Í svörum við öðru atriðinu hefur verið tekið tillit til bréfs stofnunarinnar frá 15. febrúar sl. Þess ber að geta að innan samstæðu Landsbankans féllu framkvæmdastjórar dótturfélaga bankans ekki undir gildissvið laga um kjararáð á árunum 2009-2017.

Í fyrsta lagi óskar Bankasýsla ríkisins eftir sjónarmiðum bankaráðs í tengslum við ákvörðun um að hækka laun bankastjóra, annars vegar þegar ákvörðunarvald á launakjörum bankastjóra var fært frá kjararáði til bankaráðs, frá og með 1. júlí 2017, og hins vegar á grundvelli endurskoðunarákvæða ráðningarsamnings frá og með 1. apríl 2018.

Forsendur fyrir ákvörðun launa

Í samræmi við 79. gr. a. laga um hlutafélög nr. 2/1995 setur Landsbankinn sér starfskjarastefnu sem samþykkt er á aðalfundi bankans. Í starfskjarastefnu bankans, sem gilti á þeim tíma þegar umræddar ákvarðanir um laun bankastjóra voru teknar, segir m.a.:

Landsbankinn hf. leggur áherslu á að ráða til sín og hafa í sínum röðum framúrskarandi starfsfólk. Markmið starfskjarastefnunnar er að gera starf hjá Landsbankanum að eftirsóknarverðum kosti fyrir hæft starfsfólk og þar með tryggja samkeppnishæfni bankans, framþróun og viðunandi arðsemi. Starfskjarastefnan skal stuðla að heilbrigðum rekstri til lengri tíma litið og ekki hvetja til óeðlilegrar áhættusækni. Bankinn leggur áherslu á að starfskjör stjórnenda og annarra starfsmanna séu samkeppnishæf en þó ekki leiðandi. Við ákvörðun um starfskjör skal horft til ábyrgðar og árangurs og gætt að viðurkenndum jafnréttissjónarmiðum.

Í starfskjarastefnunni segir jafnframt: „Starfskjör helstu stjórnenda skulu vera samkeppnishæf við kjör stjórnenda í stærri fyrirtækjum á fjármálamarkaði og ákveðin í samræmi við lög, en þó ekki leiðandi.“

Í eigandastefnu ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki frá 2009 segir m.a.: „Opinber fjármálafyrirtæki skulu tileinka sér hófsemi þegar kemur að launakjörum. Með þessu er átt við að laun stjórnenda eigi að standast samanburð á þeim sviðum sem viðkomandi fyrirtæki starfa á, en séu ekki leiðandi.“ Ný eigandastefna tók gildi 1. júlí 2017 og þar er kveðið á um að félögin skuli setja sér starfskjarastefnu sem er samkeppnishæf, en hófleg og ekki leiðandi.

Í samningi Bankasýslu ríkisins og bankaráðs Landsbankans, dags. 16. desember 2010, kemur fram að stefnt skuli að því að starfskjör bankastjóra Landsbankans verði sem fyrst sambærileg við kjör fyrir svipuð störf á fjármálamarkaði en þó ekki leiðandi.

Í bréfi Bankasýslu ríkisins til Landsbankans frá 23. janúar 2017 er vakin athygli á erindi frá fjármála- og efnahagsráðuneytinu frá 6. janúar 2017. Þar kemur m.a. fram að launastefna félags í meirihlutaeigu ríkisins skuli ekki vera leiðandi, eins og áréttað sé í eigandastefnu ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki. Einnig er bent á mikilvægi þess að stjórnir hafi í huga áhrif launaákvæðana á stöðugleika á vinnumarkaði og ábyrgð félaganna í því sambandi. Æskilegt sé að launaákvæðanir séu varkárar, forðast skuli miklar launabreytingar á stuttu tímabili en þess í stað að hækka laun með reglubundnum hætti til samræmis við almenna launaþróun.

Launakjör bankastjóra

Ákvörðun um laun bankastjóra Landsbankans var í höndum kjararáðs frá árinu 2009 til ársins 2017. Bankaráð Landsbankans vakti þegar í ársbyrjun 2010 athygli á að brýnt væri að breyta ákvæðum í lögum um kjararáð, þannig að bankinn gæti boðið bankastjóra samkeppnishæf laun. Þáverandi formenn bankaráðs áréttuðu þetta á aðalfundum bankans á árunum 2013 og 2014. Bankaráð var þar að auki í samskiptum við fjármála- og efnahagsráðuneytið, Bankasýslu ríkisins og kjararáð vegna málsins á þessu tímabili.

Í bréfi til kjararáðs 20. nóvember 2014 fjallaði bankaráð um aðila sem telja verði sambærilega við bankastjóra Landsbankans með tilliti til starfa og ábyrgðar. Meðal annars var bent á að Landsbankinn væri töluvert stærrí en Arion banki hf. og Íslandsbanki hf. hvað varði efnahag og eigið fé og sama gildi um rekstrartekjur. Það var því mat bankaráðs að kjararáði bæri skylda til að gæta að því að starfskjör bankastjóra Landsbankans væru í samræmi við laun annarra bankastjóra hér á landi. Í bréfinu var jafnframt bent á að mánaðarlaun bankastjóra Arion banka og Íslandsbanka væru tvisvar til þrisvar sinnum hærri en laun bankastjóra Landsbankans.

Launakjör bankastjóra Landsbankans, sem ákvörðuð voru af kjararáði, voru ekki samkeppnishæf og því ekki í samræmi við starfskjarastefnu bankans að mati bankaráðs. Þá var bankastjóri Landsbankans til margra ára á lægri launum en undirmenn hans, þ.e. framkvæmdastjórar einstakra sviða, og á mun lægri launum en aðrir stjórnendur í fjármálafyrirtækjum. Í samræmi við starfskjarastefnu bankans hefur það verið mat bankaráðs, allt frá árinu 2010, að eðlilegt væri að bankastjóri Landsbankans nyti sambærilegra kjara við aðra æðstu stjórnendur í fjármálakerfinu, þó ekki leiðandi.

Ákvörðun launa nýs bankastjóra

Auglýst var eftir nýjum bankastjóra Landsbankans 10. desember 2016. Þann 12. desember var lagt fyrir Alþingi frumvarp til nýrra laga um kjararáð. Frumvarpið varð að lögum nr. 130/2016 í lok desember það ár. Með lögnum var ákvörðunarvald um kjör framkvæmdastjóra hlutafélaga sem eru að meirihluta í eigu ríkisins fært til viðkomandi stjórna frá og með 1. júlí 2017.

Í aðdraganda ráðningar nýs bankastjóra var leitað til óháðra ráðgjafarfyrirtækja um afmörkun á því hvað telja ætti samkeppnishæf laun en þó ekki leiðandi.

Niðurstöður ráðgjafarfyrirtækjanna voru m.a. á þann veg að eðlilegt væri að launin væru á bilinu 3,5-4,9 milljónir króna á mánuði. Á fundi starfskjaranefndar 12. janúar 2017 var rætt um að í ljósi þessa mætti gera ráð fyrir að laun bankastjóra Landsbankans teldust samkeppnishæf en ekki leiðandi ef þau væru á bilinu 3,5-4,5 milljónir króna á mánuði. Óhjákvæmilegt væri þó að líta til þess að byrjunarlaun yrðu lægri.

Í samræmi við starfskjarastefnu bankans, að fengnu álitum ráðgjafarfyrirtækjanna og að teknu tilliti til eigandastefna ríkisins var kveðið á um í ráðningarsamningi að umsamin byrjunarlaun nýs bankastjóra yrðu frá 1. júlí 2017 alls 3.250.000 krónur.

Í samningnum kemur fram að það sé stefna bankaráðs að greiða bankastjóra samkeppnishæf laun. Jafnframt kemur fram að laun skuli sæta árlegri endurskoðun og að fyrsta endurskoðun skuli fara fram 1. apríl 2018.

Samkomulag náðist um ráðningu og launakjör nýs bankastjóra 22. janúar 2017 og var skrifað undir ráðningarsamning 23. janúar 2017.

Daginn eftir barst áður nefnt bréf frá Bankasýslu ríkisins, dagsett 23. janúar 2017, þar sem vakin var athygli á erindi frá fjármála- og efnahagsráðuneytinu frá 6. janúar 2017. Bréfið var lagt fram á fundi starfskjaranefndar 31. janúar 2017.

Ný eigandastefna ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki tók gildi í júlí 2017. Í stefnunni frá 2009 sagði eftirfarandi um launakjör: „Opinber fjármálafyrirtæki skulu tileinka sér hófsemi þegar kemur að launakjörum. Með þessu er átt við að laun stjórnenda eigi að standast samanburð á þeim sviðum sem viðkomandi fyrirtæki starfa á, en séu ekki leiðandi.“ Í eigandastefnunni frá 2017 er kveðið á um eftirfarandi meginreglu: „Félagið skal setja sér starfskjarastefnu sem er samkeppnishæf, en hófleg og ekki leiðandi.“

Ný eigandastefna var kynnt fyrir bankaráði á fundi 27. júlí 2017 og gert grein fyrir helstu breytingum. Að mati bankaráðs felur ofangreind meginregla í eigandastefnunni frá 2017 um að starfskjarastefnan skuli vera „samkeppnishæf, en hófleg og ekki leiðandi“ í sér sama viðmið og kveðið er á um í eldri stefnunni um „hófsemi þegar kemur að launakjörum“. Að mati bankaráðs ber að skýra orðin „hófsemi“ og „hófleg“ til samræmis við það sem kemur fram í eigandastefnunni frá 2009, þ.e. að með því sé átt við að „laun stjórnenda eigi að standast samanburð á þeim sviðum sem viðkomandi fyrirtæki starfa á, en séu ekki leiðandi“. Ákvörðun um launakjör nýs bankastjóra var í samræmi við þetta.

Eins og fram kemur hér að framan er í ráðningarsamningi við bankastjóra kveðið á um að laun og aðrar greiðslur skuli sæta árlegri endurskoðun og að fyrsta endurskoðun skuli fara fram 1. apríl 2018. Fyrir endurskoðunina var aflað gagna frá óháðu ráðgjafarfyrirtæki þar sem fjallað var um kjör forstjóra skráðra íslenskra fyrirtækja. Jafnframt var lagður fram samanburður á launum bankastjóra í stóru bönkunum þremur. Við þá endurskoðun var litið til frammistöðu bankastjóra, árangurs í rekstri bankans og starfskjarastefnu í samræmi við ákvæði ráðningarsamnings.

Í gögnunum kom fram að launakjör bankastjóra Landsbankans voru á árinu 2017 mun lægri en kjör bankastjóra Íslandsbanka og Arion banka. Mánaðarlaun bankastjóra Landsbankans voru sem fyrr segir 3,25 milljónir krónur á mánuði en meðalmánaðarlaun bankastjóra Íslandsbanka voru rúmlega 4,8 milljónir

króna og meðalmánaðarlaun bankastjóra Arion banka voru rúmlega 5,9 milljónir króna, samkvæmt ársreikningum bankanna.

Meðal annars var horft til þess að frá því að ráðningarsamningur við nýjan bankastjóra var undirritaður 23. janúar 2017 og þar til ákvörðun um hækkun launa 1. apríl 2018 var tekin í maí 2018, höfðu laun þeirra sem heyra undir kjarasamning Samtaka starfsmanna fjármálafyrirtækja hækkað tvívegis, samtals um 10%.

Á fundi bankaráðs þann 3. maí 2018 var rætt um frammistöðu og árangur bankastjóra fyrsta starfsárið. Rekstur Landsbankans hafði gengið vel og var talið að bankastjóri hefði stuðlað að jákvæðum breytingum í rekstri og starfsemi bankans. Að loknum umræðum samþykkti bankaráð að hækka laun bankastjóra með vísan til endurskoðunarákvæðis í ráðningarsamningnum í 3,8 milljónir króna frá og með 1. apríl 2018. Hækkun frá umsömdum launakjörum, sem voru 3,25 milljónir króna, nam um 17%.

Eftir þá hækkun voru laun bankastjóra Landsbankans enn verulega lægri en laun bankastjóra hinna stóru bankanna tveggja. Þá voru launin við neðri mörk þess launabils sem ráðgjafarfyrtækja töldu samkeppnishæf en ekki leiðandi þegar nýr bankastjóri var ráðinn til starfa árið 2017.

Í öðru lagi óskar Bankasýsla ríkisins eftir afstöðu bankaráðs til framangreindra launahækkana með hliðsjón annars vegar af bréfi stofnunarinnar dags. 23. janúar 2017, sem er meðfylgjandi ásamt bréfi fjármála- og efnahagsráðuneytisins dags. 6. janúar sama ár, og hins vegar með hliðsjón af eigandastefnu ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki. Koma þar fram áherslur um hófsemi í launákvörðunum hjá fjármálafyrirtækjum í eigu ríkisins. Með bréfi, dags. 15. febrúar sl., vísaði Bankasýsla ríkisins jafnframt til bréfs fjármála- og efnahagsráðherra, dags. 12. febrúar sl.

Í bréfi fjármála- og efnahagsráðuneytisins, dags. 6. janúar 2017, er að finna tilmæli sem náðu m.a. til bankaráðs Landsbankans um ákvörðun launa bankastjóra bankans. Verður hér gerð grein fyrir því hvernig bankaráð tók mið af þessum tilmælum:

Í bréfi ráðuneytisins eru tilmæli um að við launaákvörðanir fylgi stjórnir ákvæðum eigandastefnu ríkisins frá árinu 2009. Um þetta atriði er vísað til umfjöllunar hér að ofan. Ákvörðun bankaráðs byggði á samanburði við önnur sambærileg fyrirtæki án þess þó að vera leiðandi. Miðað var við laun æðstu yfirmanna annarra fjármálafyrirtækja, þ.m.t. banka sem einnig er í eigu ríkisins, og telur bankaráð að ákvarðanir þess um launakjör bankastjóra Landsbankans uppfylli í senn skilyrði starfskjarastefnu Landsbankans og eigandastefnu ríkisins. Hefði ákvörðun um laun nýs bankastjóra eingöngu verið byggð á almennri launaþróun frá 1. mars 2010, þegar fyrsti úrskurður kjararáðs um laun bankastjóra tók gildi,¹ hefði slík ákvörðun, að mati bankaráðs, ekki verið í samræmi við ákvæði eigandastefnu ríkisins frá 2009, bls. 10, um „hófsemi þegar kemur að launakjörum“, þ.e. að „laun stjórnenda eigi að standast samanburð á þeim sviðum sem viðkomandi fyrirtæki starfa á, en séu ekki leiðandi“. Í eigandastefnunni, bls. 10, kemur jafnframt fram að það var ábyrgð bankaráðs að starfskjarastefnu bankans væri fylgt. Ákvörðun um að byggja eingöngu á þróun launavísitölu hefði ekki verið í samræmi við ákvæði starfskjarastefnu bankans um að launin skyldu vera „samkeppnishæf við kjör stjórnenda í stærri fyrirtækjum á fjármálamarkaði“. Bankaráð áréttar að vegna

¹ Áður en fyrsti úrskurður kjararáðs um laun bankastjóra Landsbankans tók gildi 1. mars 2010 voru heildarlaun þáverandi bankastjóra 1,7 milljónir króna á mánuði. Miðað við þróun launavísitölu samsvarar sú fjárhæð um 2,9 milljónum króna 1. júlí 2017.

þeirra sérstöku aðstæðna sem eru uppi í þessu máli, þ.e. að laun bankastjóra Landsbankans höfðu dregist langt aftur úr kjörum annarra æðstu stjórnenda á fjármálamarkaði, hafi verið nauðsynlegt að færa launakjör bankastjórans nær þeim launum sem greidd eru fyrir sambærileg störf hjá sambærilegum fyrirtækjum.

Í bréfi ráðuneytisins eru jafnframt tilmæli um að stjórn sé skylt að horfa til ábyrgðar og árangurs við ákvörðun um starfskjör og gæta að viðurkenndum jafnréttissjónarmiðum. Hér er um að ræða tilvitnun í starfskjarastefnu bankans og hefur hér að ofan verið fjallað um að bankaráð lagði starfskjarastefnuna, og þar með talið þetta ákvæði stefnunnar, til grundvallar við ákvörðun á launum bankastjóra. Þar var m.a. horft til viðtækrar ábyrgðar, frammistöðu og árangurs bankastjóra sem og jafnréttissjónarmiða.

Þá eru í bréfi ráðuneytisins tilmæli um að hafa eigi í huga áhrif launaákvæðana og að æskilegt sé að þær séu varkárar. Bankaráð telur að komið hafi verið til móts við þessi tilmæli að því marki sem hafi rúmast innan starfskjarastefnunnar og eigandastefnunnar. Ákvörðun um laun bankastjóra hafi verið varkár að því leyti að umsamin laun hafi ekki verið leiðandi, þ.e. verið töluvert lægri en laun bankastjóra hinna tveggja stóru bankanna. Þá hafi verið ákveðið að breytingar á launum skyldu framkvæmdar í áföngum.

Í þriðja lagi óskar stofnunin eftir upplýsingum frá bankaráði um hvernig staðið verði að endurskoðun á launakjörum bankastjóra 1. apríl nk. í samræmi við ákvæði ráðningarsamnings. Er í þessu sambandi bent á nýlegar breytingar á kjörum bankastjóra Íslandsbanka hf.

Eins og fyrr segir er í ráðningarsamningi við bankastjóra Landsbankans ákvæði um að launin skuli endurskoðuð einu sinni á ári af bankaráði. Umræða um endurskoðun launa á þessu ári hefur ekki farið fram en við þá endurskoðun verður byggt á starfskjarastefnu Landsbankans eins og hún verður samþykkt á aðalfundi bankans 20. mars.

Samkvæmt upplýsingum sem hafa komið fram í fjölmiðlum nema mánaðarlaun bankastjóra Íslandsbanka, um 4,8 milljónum króna á árinu 2019, eftir nýlegar breytingar á kjörum bankastjórans.² Mánaðarlaun bankastjóra Landsbankans eru 3,8 milljónir króna. Miðað við þessar upplýsingar er munurinn á launum bankastjóranna tveggja um 12 milljónir króna á ársgrundvelli.

Virðingarfyllst,

Helga Björk Eiríksdóttir
Formaður bankaráðs Landsbankans hf.

² Upplýsingar um laun bankastjóra Íslandsbanka á árinu 2019 koma m.a. fram í frétt á Kjarninn.is, 13. febrúar 2019: „Friðrik: Engar óhóflegar hækkunar á launum bankastjórans.“ Einnig í frétt á forsíðu Morgunblaðsins 15. febrúar: „Lækkun vísaði til grunnlauna“ og í frétt mbl.is 16. febrúar: „Lækkun launa Birnu í raun 6,8%-9,5%.“